

Kirja saamelaisalueen arkeologiasta ja esihistoriasta

Suomen saamelaisalueella on erityisesti 1960-luvulta lähtien tehty runsaasti arkeologisia tutkimuksia, mutta niiden tuloksia ei ole aiemmin koottu yksiin kansiin. *Peurakuopista kirkkokenttiin. Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta* sisältää laajan kokoelman pohjoista esihistoriaa koskevia artikkeleita Vetsijärven löydöistä historiallisen ajan löytöpaikkoista.

Kirja perustuu seminaariin, joka pidettiin syksyllä 2005 Saamelaismuseo Siidassa. Paikalle olivat kerääntyneet lähes kaikki saamelaisalueella tutkimuksia tehneet arkeologit. Erityisesti Inarin alue on ollut vilkkaan arkeologisen tutkimuksen kohteena, mutta viime vuosina myös Utsjoen alueella on saatu käyntiin yhä enemmän. Julkaisu sisältää kaksi artikkelia myös Enontekiön Markkinan kaivauksista.

Kirjan julkaisija on Oulun yliopiston Giellagas-instituutti, josta kirjaa on tilattavissa hintaan 20€ osoitteesta [outi.lansman\(at\)oulu.fi](mailto:outi.lansman(at)oulu.fi). Ks.

<http://www.oulu.fi/giellagas>.

SISÄLTÖ

Komsasta ja kirkkokentiltä Siidaan

Veli-Pekka Lehtola 6

Komsasta kirkkokenttiin

- Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta
ohjelma 14

Muinaisuus maisemassa – Arkeologiset kohteet ja niiden suojele

Mika Sarkkinen 20

Utsjoen Vetsijärvi – asutusta 10 000 vuotta sitten

Tuija Rankama & Jarmo Kankaanpää 30

Rivitalot Jäämeren rannalla

Hannu Kotivuori 56

Säräisniemi 1 – varhaista keramiikkaa pohjoisessa

Markku Torvinen 64

Inarin Saamen museon ja Vuopajan arkeologiset tutkimukset 1909–1994

Sirkka-Liisa Seppälä 76

K-atsaus pohjoisen Fennoskandian varhaismetallikauteen

Christian Carpelan 92

Rajankäyntejä pohjoisilla alueilla

Voitto Viinanen 114

Peurahautoja ja kulkureittejä

- Katsaus Utsjoen Paistunturin pyyntikuoppakohteisiin

Mikael A. Manninen 128

Urroivin kivikehät

Taisto Karjalainen 146

Suomen puoleisen Tornion Lapin markkinat

Eeva-Kristiina Harlin 154

Enontekiön Markkinan kirkko

Petri Halinen 168

Saamelaiset turverakennukset - alueellista ja ajallista variaatiota

Taarna Valtonen 178